

Planvorming herinrichting Linge II Zuid

Toelichting gemeenteraad Gorcum 1 sept 2020

Door John Stoop

Voorzitter Stichting Behoud Erfgoed De Vries Robbé

Historie De Vries Robbe

Het is nu 25 jaar geleden dat John Stoop en Willy Mol ingingen op de uitnodiging van de gemeente mee te werken aan de herinrichting van het bedrijfsterrein Linge II Zuid. Wethouder Romijn was bereid voor hun adviesbureau Kindunos een plaatsje in te ruimen. Het was de bedoeling het verlaten bedrijfsterrein van het De Vries Robbé concern om te vormen tot een A locatie. Daar zouden zich een aantal verwante bedrijven vestigen met het gemeenschappelijke thema 'hulpverlening'. Naast de Brandweerkazerne zou er een aantal bedrijven komen die met elkaar het Huis van de Hulpverlening zouden vormen. Wethouder Van der Torre voelde er wat voor: het Rode Kruis had interesse er het nationaal Rode Kruis Museum te vestigen. Tegelijk zouden Rotonde en Schaftlokaal -het voormalige directiekantoor/ontvangstruimte annex bedrijfsschool/personeelskantine- behouden blijven. Ze stonden op de lijst van het landelijke Monumenten Inventarisatie Project en zouden moeten worden afgebroken voor de aanleg van de nieuwe Lingebrug. In die tijd werd het benzinestation van Dudok langs de A2 van Utrecht naar Amsterdam verplaatst naar het Autotron in Rosmalen. Zo ontstond bij Stoop en Mol het plan het gebouw De Rotonde niet af te breken, maar over de Linge te tillen. Het Schaftlokaal werd zorgvuldig gedemonteerd en voor herbouw opgeslagen. Op 21 sept 1996 was het zo ver: de Rotonde werd over de Linge verplaatst. Op de site van de Stichting is te zien hoe dat in zijn werk ging. "Een gewaagde doch succesvolle onderneming" werd voor de tweede keer zonder een cent subsidie van de gemeente waar gemaakt. De Rotonde was voor een gulden aangekocht. De verplaatsing- en herbouwkosten waren voor de initiatiefnemers Stoop en Mol.

In de koopovereenkomst stond als voorwaarde dat ook het Schaftlokaal moest worden herbouwd. Dat was ook -voor een tweede gulden- aangekocht. De herbouw van het Schaftlokaal werd in 2008 afgerond en vestigden Stoop en Mol hun veiligheidskundig adviesbureau Kindunos in het complex. Ook kwam de erkenning als Rijksmonument in 2008 af. Hiermee was aan alle contractuele verplichtingen voldaan om de locatie tot een A-locatie te maken. Met het verplaatsen van de Brandweerkazerne naar de Arkelsedijk kwam er van het plan voor een integrale ontwikkeling van het Linge II Zuid gebied niets meer terecht. Het gebied verpauperde tot een locatie waar het ene na het andere bedrijf afhaakte. De huidige staat spreekt boekdelen. Een van de vroegere wethouders zei het treffend: we hebben met 20 jaar verwaarlozing een Vrijstaat laten ontstaan op Linge II Zuid.

De Stichting Behoud Erfgoed De Vries Robbé

Om toch de moed niet op te geven werd door Stoop en Mol in 2010 de Stichting tot Behoud van het Erfgoed van De Vries Robbé opgericht. Inmiddels bleek uit de belangstelling voor het geslaagde behoud van de Rotonde dat het erfgoed van De Vries Robbé nog steeds leefde in Gorcum. Het motto van de Stichting werd: *Een Parel onder het Stof vandaan*. Steun vanuit de

gemeenteraad en toezeggingen van het College gingen gepaard met de inzet het erfgoed zichtbaar te maken. Dat De Vries Robbé wel degelijk leefde bleek uit de tentoonstelling in de Grote Kerk, het herplaatsen van de klok, het veilig stellen van het beeld 'Groei en Stuwkracht' van John Grosman, uitnodigingen voor een serie lezingen over de geschiedenis van De Vries Robbé, steun van behoudsorganisaties en vooral schenkingen van oud-werknemers en hun familie. Zo kwam een beeld terug van De Vries Robbé als innovatieve onderneming met internationale allure. Het bedrijf had banden naar cultuur, zorg voor leven en welzijn van haar personeel en inzet van geschoolde en vakbekwame medewerkers. Het bedrijf kon zich meten met haar tijdgenoten en maakte deel uit van een hoogwaardig netwerk met o.a. Stork, Werkspoor, Philips, NS en KLM. Ook het kennisnetwerk waar De Vries Robbé deel van uitmaakte kwam in beeld. Er waren technisch hooggeschoolden in leidinggevende functies, nieuwste inzichten in management en marketing, laboratoria en tekenkamers. Modulaire ontwerptechnieken, standaardisatie en assemblage op locatie vonden hun toepassing. Zo was De Vries Robbé betrokken bij het stichten van bedrijfsopleidingen, het Normalisatie Instituut, gezamenlijke inkoop- en handelsverenigingen en een scala aan personeelsverenigingen. De betrokkenheid bij het ontstaan van de Kolfbaan en De Nieuwe Doelen is bekend. Kortom: het was niet alleen het beeld van de producten en bedrijfsgebouwen dat weer zichtbaar werd, maar ook dat van het ontwerpproces, productie, distributie en vooral, integrale benadering en bedrijfsvoering. De Vries Robbé was op wereldniveau leider in nichemarkten met voor die tijd kenmerkende voorzieningen voor haar werknemers. De interesse van de Stichting breidde zich daarom ook uit naar andere aspecten van het De Vries Robbé concern zoals dat zich in Gorcum had ontwikkeld. De Vries Robbé bleek ook een inspirerend platform te bieden voor innovatie en kennisontwikkeling.

Verbreden en verdiepen

Die kans tot verbreding kwam voor Stoop met de uitnodiging om als Ambassadeur deel te nemen aan het ontwikkelen van een Visie van de Stad in het project GO 2032. Hij kon daarmee zijn kennis en kunde vanuit zijn werk aan de TU Delft en voor Kindunos omzetten in concrete ideeën voor de stad. Achtereenvolgens bleken er kansen te liggen voor mobiliteit en stedelijke ontwikkeling. Dit leidde tot voorstellen als vervoer op maat met elektrische voertuigen voor de binnenstad -het Renault Twizy project- en het ontsluiten van de stad door het De Vries Robbé Tunneltracé. Daarna kwam het opzetten van hbo onderwijs op het gebied van Smart Technologie en Composieten. Tenslotte ontstond het idee voor het integraal herinrichten van het Linge II Zuid gebied als Oostelijke ontsluiting van de vestingstad. Dit laatste leidde tot een samenwerking met studenten van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen voor de herinrichting van het gehele Linge II Zuid gebied. De gemeente steunde dit initiatief in de persoon van wethouder Van Zanten. Hij maakte met zijn belangstelling het project mogelijk door gastvrijheid te bieden voor een eindpresentatie in de Nieuwe Doelen. De bouwstenen die op die bijeenkomst werden gepresenteerd waren de directe aanleiding tot het uitwerken van het projectvoorstel De Nieuwste Doelen. Dit project is te zien op de website van de Stichting: www.behouderfgoeddevr.nl.

De Gorcumse bevolking, ondernemers en lokale en landelijke behoudsorganisaties kwamen met aanvullende suggesties en voorstellen voor een verdere invulling. De Stichting verwerkt deze suggesties in een tweede versie van het plan.

Na het project GO 2032 bleek de keuze voor De Vries Robbé als inspiratiebron zijn vruchten af te werpen. Achtereenvolgens kwamen er ideeën over het ontwerpen van een station op Gorcum Noord in samenwerking met de TU Delft, het ontwerpen van een Corona bestendige theaterstoel met de Hogeschool van Amsterdam en het gebruik van Linge II Zuid als tijdelijke overloop voor de parkeerproblemen in de binnenstad.

Bij de ontwikkeling van aandacht voor gebouw, naar locatie, naar erfgoed laat de Stichting zich graag inspireren door ideeën en voorstellen die een meerwaarde voor de stad en omstreken kunnen opleveren. De Stichting sluit graag aan bij ontwikkelingen die tot synergie en samenwerking leiden. Zodoende kunnen de slaagkansen versterkt worden voor elk van de functies mobiliteit, cultuur, erfgoed, toerisme, recreatie en scholing. Inspiratie en ontwerpen kunnen samengaan onder het thema 'Imagineering', en dat in een Corona bestendige context.

Uitgangspunten

In het plan voor het herinrichten van Linge II Zuid zijn een aantal uitgangspunten vastgelegd:

- Combineren van meerdere functies binnen het gebied en het spreiden van kansen om de kwetsbaarheid te beperken
- Selectie van kansrijke elementen, neergelegd in een animatie over hoe het kan worden als begin voor het opstellen van voorkeursvarianten
- een open planproces waarin 'Elck wat Wils' geldt. Iedereen kan bijdragen met eigen ideeën en voorkeuren die -waar mogelijk- in samenhang worden gebracht
- een gezond verdienmodel waarin voor de betrokken partijen het lange termijn terugverdienperspectief gewaarborgd is
- een toekomstbestendig plan waarin duurzaamheid-, energietransitie- en volksgezondheidsvragen beantwoord kunnen worden
- rekening houden met omgevingsinvloeden zoals de herinrichting van de Linge oevers, cultuurvisie en mobiliteitsvisie omwille van de samenhang met die omgeving
- verwerven van steun van buiten voor visie, financiering en maatschappelijk draagvlak
- gebruik maken van kansen die langs komen: aanschaf van de kavel van het Rijks Vastgoed Bedrijf voordat private investeerders de situatie voor weer 50 jaar vastleggen.

Na Visie van de Stad nu Keuze aan de Stad

Met elkaar kunnen we komen tot een Stip op de Horizon, maar er zijn meerdere Stappen nodig naar die Horizon. Tussentijds kan de koers door omstandigheden veranderen: er leiden meerdere wegen naar Rome als we samen naar Rome willen. Een flexibel besluitvormingstraject is onvermijdelijk.

In elke planvorming zijn fasen te onderscheiden:

- Een eerste stap van herkenning en erkenning: behoud van het erfgoed van De Vries Robbé en herinrichting van het historische bedrijfsterrein Linge II Zuid. Met de presentatie van het plan ronden we deze eerste fase af.
- Een tweede stap van het ontwikkelen van varianten en voorkeuren. De varianten zijn gebaseerd op de inbreng van velerlei geïnteresseerden en belanghebbenden. Momenteel is de Stichting in gesprek met een beperkt aantal 'launching partners' uit kringen van cultuur, leisure en recreatie, mobiliteit en behoud van erfgoed die op onze oproep tot discussie hebben gereageerd. Hieruit stelt de Stichting een beperkt aantal varianten op die ter beoordeling en keuze aan de stad worden voorgelegd. Uiteraard kunnen anderen in een volgende fase alsnog aansluiten.
- Na het kiezen van de meest wenselijke voorkeur komt de fase van uitwerking. Pas dan komt uitwerking naar detailniveau en financiering ter sprake. Dat is de fase van technisch-inhoudelijke haalbaarheid, maatschappelijke aanvaardbaarheid en financiële betaalbaarheid. Daar is de Stichting nu niet aan toe. Nu beperkingen opleggen en onhaalbaarheden opwerpen zou het proces lam leggen.

Dit is momenteel het eind van de eerste fase. De eerste reacties van het College op het aanbieden van het plan kunt u lezen op de website. Van buiten het gemeentelijke bestuur zijn -uitsluitend positieve- reacties gekomen. Deze variëren van bestuurlijke steun en het aanbieden van zakelijke kansen en mogelijkheden tot sympathiebetuiningen voor het idee en materiaal voor de uitbreiden van de historische collectie.

Het belangrijkste echter is de kans tot aankoop van het Linge II Zuid gebied niet te laten verlopen. Het aloude gezegde is immers: Je kan maar eenmaal de grond van je buurman kopen.